

Znanja i stavovi opće populacije o uporabi medicinske marihuane

Živković, Danijela

Undergraduate thesis / Završni rad

2022

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **Bjelovar University of Applied Sciences / Veleučilište u Bjelovaru**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:144:751379>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-12-23**

Repository / Repozitorij:

[Repository of Bjelovar University of Applied Sciences - Institutional Repository](#)

VELEUČILIŠTE U BJELOVARU
PREDDIPLOMSKI STRUČNI STUDIJ SESTRINSTVO

**ZNANJA I STAVOVI OPĆE POPULACIJE O UPORABI
MEDICINSKE MARIHUANE**

Završni rad br. 72/SES/2022

Danijela Živković

Bjelovar, kolovoz 2022.

Veleučilište u Bjelovaru
Trg E. Kvaternika 4, Bjelovar

1. DEFINIRANJE TEME ZAVRŠNOG RADA I POVJERENSTVA

Student: **Danijela Živković**

JMBAG: **0314022176**

Naslov rada (tema): **Znanja i stavovi opće populacije o uporabi medicinske marihuane**

Područje: **Biomedicina i zdravstvo**

Polje: **Kliničke medicinske znanosti**

Grana: **Sestrinstvo**

Mentor: **Tamara Salaj, dipl.med.techn.**

zvanje: **viši predavač**

Članovi Povjerenstva za ocjenjivanje i obranu završnog rada:

1. **Ksenija Eljuga, mag.med.techn., predsjednik**
2. **Tamara Salaj, dipl.med.techn., mentor**
3. **Sabina Bis, univ.mag.admin.sanit., član**

2. ZADATAK ZAVRŠNOG RADA BROJ: 72/SES/2022

U sklopu završnog rada potrebno je:

1. Opisati povijesni razvoj i problematiku upotrebe medicinske marihuane.
2. Navesti najnovije smjernice u liječenju medicinskom marihuanom.
3. Prikupiti podatke o znanjima i stavovima opće populacije o uporabi medicinske marihuane pomoću strukturiranog upitnika.
4. Analizirati prikupljene podatke o znanjima i stavovima opće populacije o uporabi medicinske marihuane.
5. Usporediti prikupljene rezultate o znanjima i stavovima opće populacije o uporabi medicinske marihuane sa sličnim istraživanjima i kritički prikazati sličnosti i razlike.
6. Opisati ulogu prvostupnika sestrinstva u edukaciji o upotrebi medicinske marihuane u svrhu liječenja.

Datum: 15.07.2022. godine

Mentor: **Tamara Salaj, dipl.med.techn.**

Zahvala

Ovdje želim reći nekoliko riječi zahvale osobama koje su mi bile potpora tijekom studiranja.

Prvo bih se željela zahvaliti svojoj mentorici, profesorici Tamari Salaj dipl. med. techn. što je bila voljna da mi ukaže tu čast da pod njenim vodstvom izradim svoj završni rad.

Želim se zahvaliti svojoj obitelji koji su mi bili moralna i financijska potpora tokom cijelog studiranja, te me cijelo vrijeme gurali naprijed da ne odustanem.

Zahvaljujem se svojoj cimerici koja me je tjerala da rješavam svoje obaveze te da zajedno s njom učim, također se zahvaljujem i ostalim kolegama s fakulteta koji su mi uljepšali fakultetske dane.

Te naposljetku se zahvaljujem svim mojim prijateljima koji su mi bili vjetar u leđa tokom cijelog studiranja te slušali moje jadikovanje kako su neki predmeti bili teški za položiti.

Najviše se zahvaljujem onima koji nisu vjerovali u mene da ću uspjeti jer oni su budili u meni najveću motivaciju da završim fakultet njima iz inata i dokažem da ja to mogu.

Hvala svima kojim ste bili uz mene na ovom putu i niste mi dozvolili da odustanem kada je bilo najteže.

Sadržaj

1. UVOD.....	1
1.1. Povijest primjene konoplje	1
1.2 Morfologija biljke	2
1.3 Farmakodinamika kanabisa	2
1.4 Medicinska marihuana	3
1.5 Način konzumiranja medicinske marihuane.....	4
1.5.1. Lijekovi dostupni na tržištu:.....	5
1.6 Zakonska regulativa medicinske marihuane.....	6
2. CILJ RADA	7
3. METODE I ISPITANICI.....	8
4. REZULTATI.....	9
5. RASPRAVA	19
6. ZAKLJUČAK	22
7. LITERATURA.....	24
8. OZNAKE I KRATICE	26
9. SAŽETAK	27
10. SUMMARY	28
11. PRILOZI	29

1. UVOD

Marihuana poznata i pod nazivom konoplja je široko rasprostranjena biljka koja se može uzgajati ili rasti kao korov. Konoplja dolazi od latinske riječi Cannabis, a ubraja se u porodicu biljaka Cannabaceae. Konoplja se može podijeliti u dvije skupine Cannabis sativa i Cannabis indica. Biljka Cannabis sativa se istražuje u medicinske svrhe, istraživanja su krenula krajem prošlog stoljeća tako što se ispituje njezin terapijski učinak na mnoge današnje bolesti kao što su karcinomi, razne neurološke bolesti te u terapiji sindroma stečene imunodeficijencije (1). U povijesti je konoplja imala široku primjenu neki podaci smatraju da je njen uzgoj krenuo na području Kine gdje se koristila smola od konoplje i vino u svrhu anestetika prilikom operacija. Korištena je u industrijske svrhe, izradi odjeće, kao dio prehrane, u duhovne svrhe te naposljetku i u liječenju. Biljka je intenzivna mirisa, od smečkaste do zelenkaste boje, mogu se razlikovati muška i ženska biljka. Ženske biljke imaju više cvjetova te su veće, dok muške biljke imaju cvjetove koji se formiraju u metlice te su one manje (2).

1.1. Povijest primjene konoplje

U ostacima kineske hrane koji datiraju iz doba od oko 8500 godina prije Krista su pronađene sjemenke konoplje, isto tako se u kineskim spisima starim preko 2000 godina prije Krista prvi put spominje farmakološka i medicinska uporaba marihuane, što su prvi dokazi da se konoplja koristi i u medicinske svrhe. Kasnije se uporaba konoplje javljala i u drugim kulturama židovskoj, hinduističkoj kod Indijaca, u Europu su je prema Herodotovim zapisima 430. godine prije nove ere unijeli Skiti nomadska kultura koja je imala Iransko porijeklo (3). Korištenje konoplje u medicinske svrhe osim u Kineskim civilizacija je zabilježeno u Rimskom i Perzijskom carstvu, staroj Grčkoj, Indiji te Egiptu. Primjena kanabisa je prema starim zapisima indicirana kod gubitka apetita, lepre, ublažavanja raznih vrsta upala i kod glaukoma. Njezina uporaba je samo širila kroz povijest, te je preko kolonizatora i raznih osvajača prenošena iz područja starih civilizacija u područja novootkrivenih civilizacija s obzirom na takvo brzo širenje i prenošenje u nove civilizacije početkom devetnaestog stoljeća je bila proširena na cijeli svijet. Sjedinjene Američke Države do 1850. godine kanabis uvode u svoju farmakopeju te se proširuje njezina uporaba u medicini pa tako se uvodi kao lijek za tetanus, alkoholizam, koleru, upalu tonzila, krvarenja iz maternice, menoragije, giht, izrazito jake bolove u živčanim vlaknima (1).

1.2 Morfologija biljke

Marihuana je biljka visine od nekoliko centimetara do 6 metara, njezina visina ovisi o samoj vrsti biljke, na kom području raste, vremenskim uvjetima i temperaturi tla gdje raste, prosječna visina je od 1 do 2,5 metra. Spada u skupinu jednogodišnji dvodomnih biljki što znači da ima „muške“ i „ženske“ biljke, zeljasta kritosjemenjača čiju stabljiku i listove prekrivaju kratke dlačice. Ovisno o vrsti biljke boje joj variraju od zelene do smeđe boje, te su karakterizirani intenzivnim mirisom. Brojni cvjetovi u kojima se nalazi pretežan dio psihoaktivnih tvari i veće biljke karakteriziraju ženske biljke, dok su muške biljke karakterizirane cvjetovima koji su formirani u oblik metlica i sadrže manje psihoaktivnih tvari od ženskih biljki, također muške biljke su manje od ženskih. Razlikovati žensku biljku od muške je također moguće po tome što cvjetovi ženske biljke izlučuju smolu koja je poznata po svojim medicinskim svojstvima. Smola koju cvjetovi ispuštaju ima ulogu zaštite biljke od vanjskih utjecaja, to jest zadržava optimalne količine vlage u biljki te štiti biljku od visokih temperatura, s obzirom na to tako biljke koje imaju veće količine smole mogu uspijevati u područjima gdje su više svakodnevne temperature kao što su Indija i predjeli Srednjeg Istoka. Kanabinoide je moguće pronaći u listovima, cvjetovima, stabljici, sjemenkama, lišću te u smoli koju izlučuju cvjetovi ženske biljke(4,5). Razlikujemo više vrsta konoplje pa tako imamo i više podjela. Jedna od podjela je botanička podjela koja podrazumijeva tri skupine konoplje, sjetvenu to jest industrijsku konoplju koja je najraširenija vrsta od svih konoplji, indijska konoplja koja svoju upotrebu ima širom svijeta kao najučestalija droga zbog visokog udjela psihoaktivne tvari tetrahidrokanabinol (THC), i kao posljednja podvrsta se ubraja divlja konoplja to jest konoplja koja sama raste na područjima kao korov. Ova podjela je više zastupljena u struci i znanosti no botanika ima još jednu podjelu prema kojoj se Cannabis Sativa dijeli u dvije podvrste a to su sativa i indijska, ove vrste biljki je moguće razlikovati po njihovom izgledu listova (6).

1.3 Farmakodinamika kanabisa

Više od 400 različitih kemijskih spojeva se nalazi u kanabisu, osamdeset njih spada u kanabinoide dok ih je preko 200 nekanabinoide. Delta-9-tetrahidrokanabinol i kanabidiol (CBD) su s medicinske strane klinički najznačajniji spojevi koji se nalaze u konoplji,

dok su od nekanabinoida najznačajniji spojevi flavonoidi i terpenoidi. Kanabinoidi koji se nalaze u biljkama konoplje su njezine aktivne tvari koje aktivacijom specifičnih kanabinoidnih receptora oponašaju učinak endogenih kanabinoida (7). Jačina konoplje ovisi o količini THC-a koji se nalazi u samoj biljci i njezinim dijelovima. Tetrahidrokanabinol je masa netopljiva u vodi i ljepljive je strukture. U organizam ga je moguće unijeti na razne načine, konzumiranjem farmaceutskih ulja, prehrambenih proizvoda koji sadrže THC no najučinkovitija metoda je unos pušenjem to jest inhaliranjem. Iskusniji korisnici konzumacijom kanabisa pušenjem mogu određivati samu dozu, kao i dubinu udisaja te samu učestalost inhalacija (8). Nakon nekoliko minuta kod konzumacije konoplje pušenjem ili unutar nekoliko sati kod oralne upotrebe dolazi do intoksikacije. Do prestanka djelovanja supstanci dolazi u periodu između 3 do 4 sata nekada je moguće i duže djelovanje kada je riječ o oralnoj upotrebi kanabisa. Moguća je ponovna pojava simptoma intoksikacije ili njihovo perzistiranje tijekom 12 do 24 sata razlog tome je taj što su THC i ostali kanabinoidi topljivi u mastima, pa dolazi do sporijeg oslobađanja psihoaktivne tvari iz tkiva (9).

1.4 Medicinska marihuana

Usprkos postojanju tisućljećima starih podataka o uporabi marihuane u medicinske svrhe tek je 1999. godine napravljen prvi rad o tome kakav utjecaj kanabis ima na ljudsko zdravlje. Istraživanjem sve literature do tada poznate doneseni su zaključci da kanabis može utjecati na memoriranje podataka, samo kontroliranje pokreta i kod modulacije boli. Uloga konoplje u imunom sustavu je nejasna i pretpostavlja se multidimenzionalna, obzirom da različiti kanabinoidi imaju različite učinke na imunostani sustav. Konzumiranje konoplje kod osoba oboljelih od sindroma stečene imunodeficijencije (SIDA) i karcinoma ima ulogu u tome što je moguće ublažavan je mučnina i povraćanje, smanjuje bolove te poboljšava apetit (10). Kanabis je svoje mjesto našao i u liječenju gastroenteroloških problema pa se tako koristi u liječenju anoreksije, abdominalnih bolova, proljeva i upalnih bolesti crijeva (11). Djelotvoran učinak ima u terapiji glaukoma kod kojeg se propisuje da bi se smanjio tlak u oboljelom oku, također je dobra za umanjivanje ili potpuno zaustavljanje mišićnih grčeva kod osoba koje boluju od multiple skleroze, svoje mjesto je našla i u liječenju Alzheimerove bolesti, tjeskobe, depresije, epilepsije, autizma i dijabetesa (12). Otkrićem raznih drugih supstanci u liječenju određenih bolesti na koje je konoplja imala pozitivan učinak se smanjuje njezina upotreba u medicinske

svrhe. Početkom dvadesetog stoljeća dolazi do zabrane korištenja konoplje u medicinske svrhe radi njezinog psihoaktivnog djelovanja. Tako pojavom barbiturata u psihijatriji se kanabinoidi manje koriste kao i otkrićem raznih analgetika i acetilsalicilne kiseline dolazi do izmjene terapije za bol. Novija istraživanja pak otkrivaju da povoljniji učinak na bol imaju endokanabinoidi u kombinaciji s biljnim kanabionoidima jer djeluju istovremeno na bol unutar centralnog živčanog sustava i na samu perifernu bol. Najčešća indikacija u konzumiranju medicinske konoplje se navodi kronična bol, pa se tako navodi u terapiji cluster glavobolje, kronične glavobolje, kod osoba koje boluju od migrena, idiopatskih intrakranijalnih hipertenzija i glavobolja povezanih s trigeminalnim neuralgijama (13). Utjecaj kanabisa na osobu oboljelu od Alzheimerove bolesti je bio dugogodišnji predmet istraživanja gdje je otkriveno da THC ima takav učinak na mozak da usporava stvaranje amiloidnih plakova na mozgu, također je djelotvorna i kod umirivanja oboljele osobe i u povećanju njezina apetita (12). Najnovija istraživanja dokazuju da konzumacija konoplje može čak i usporiti metastaziranje karcinoma dojke za što je odgovoran CBD jer blokira stvaranje gena odgovornih za širenje karcinomskih stanica tijelom. Također ima povoljan učinak kod karcinoma mozga jer svojim djelovanje može dovesti do smanjenja same zloćudne novotvorine. Kod epilepsije povoljan utjecaj ima THC koji inervira stanice u mozgu odgovorne za opuštanje pa tako je moguće spriječiti ili ublažiti epileptički napad (2).

1.5 Način konzumiranja medicinske marihuane

Konoplju je moguće konzumirati na različite načine ovisno o tome o kojoj vrsti bolesti je riječ te koji je put primjene konoplje najbolji u liječenju određene bolesti. Tako države koje imaju zakonski reguliranu primjenu kanabisa u medicinske svrhe mogu ga konzumirati na različite načine. Mogući način primjene kanabisa je dermalnim putem, konzumiranje čajeva od kanabisa, tinktura ili korištenjem isparivača ali naravno i konzumiranje pušenjem. Kojim načinom će oboljela osoba uzimati kanabis ovisi o njenom samom izboru ili o tome koji način je liječnik preporučio (12). Osim navedenih oblika kanabisa moguća je izrada i kapsula, alkoholnih kapi, ulja i razno raznih jela. Prilikom oralne konzumacije kanabinoidi putuju jetrom i probavnim sustavom sve dok ne dospiju u krvotok odakle dopijevaju u sve dijelove tijela i spajaju se na endokanabinoidne receptore te umanjuju određene tegobe zbog kojih se kanabis konzumira (4). Pušenjem kanabisa se najbrže postiže veća količina THC-a u krvi. Kod ovog oblika konzumacije važno je koristiti što kvalitetniju konoplju kako bi primjena bila što kraća da

se postigne terapijski učinak, te je preporučljivo konzumirati konoplju pušenjem lule da se izbjegne nepotrebno inhaliranje kemikalija iz papira. Kod primjene isparivača prednost je ta što se sva para zadržava u kapsuli. Nema širenja u okolinu te samim tim ne dolazi do mijenjanja terapijske doze. Konzumiranje čajeva i tinktura ima također brz učinak djelovanja jer se pripremaju tako što se tope u alkoholnim preparatima, a kako se alkohol brzo apsorbira tako je samo djelovanje brzo. Plus, kod ovog načina primjene je taj što se mogu konzumirati oralnim putevima, umiješanim u hranu kao i sublingvalno ili primjenom na određeno mjesto (14).

Farmaceutska primjena kanabisa također je moguća te su na tržištu dostupna tri lijeka koja sadrže aktivne supstance konoplje koje imaju povoljan učinak na bolesti. Lijekovi su dostupni isključivo na liječnički recept uz prijašnju preporuku specijaliste, te recept mora biti neponovljivi, za razliku od gore navedenih oblika konoplje gdje moguće do nje doći i ilegalnim putem bez recepta ma da je preporuka da se nabavlja na liječnički recept kod osoba koje imaju potrebne indikacije za konzumiranje konoplje (6).

1.5.1. Lijekovi dostupni na tržištu:

- Dronabinol (Marinol) lijek u obliku kapsula dostupnih od 2,5 miligrama (mg), 5,0 mg, i 10 mg gdje svaka kapsula označava količinu THC-a koja se nalazi u njoj. THC-e koji se nalazi u ovom lijeku je dobiven sintetskim putem. Njegova maksimalna dnevna doza iznosi od 100 do 150 mg, te je indiciran u liječenju kaheksije, anoreksije, mučnine kod bolesnika na kemoterapijama (1).
- Nabilon je dostupan kao kapsule za oralnu upotrebu, kapsule su veličine 0,25 mg, 0,5 mg te 1,0 mg. Maksimalna dnevna doza iznosi 6 mg, ovaj lijek sadrži sintetski kanabinoid koji je nalik na THC. Indicirane je u slučajevima mučnine i povraćanja, u slučaju neuspješnosti ranijih terapijskih pristupa u liječenju ovih simptoma, te se primjenjuje u stanjima kroničnih bolova (7).
- Nabiximol lijek u obliku spreja, ovaj lijek u sebi ima ekstrakte konoplje, to jest THC i CBD u omjeru 1:1 (2,7 mg : 2,5 mg). Ovaj oblik lijeka se još uvijek ispituje za primjenu kod određenih bolesti, ali njegova primjena je utvrđena kao učinkovita kod ublažavanja boli osoba oboljelih od multiple skleroze. Lijek je namijenjen za oromukoznu primjenu (15).

1.6 Zakonska regulativa medicinske marihuane

Obzirom da sastojci kanabisa imaju psihoaktivno djelovanje tako se smatra da kanabis može izazvati ovisnost. Američki Kongres 1970. godine donosi zakon o prevenciji droga i nadzoru na njihovom zloupotrebom. Ovaj zakon je podijeljen u tri dijela, u središnjem zakonu pod nazivom Zakon o kontroliranim supstancijama je definirano i samo konzumiranje medicinske marihuane prema tadašnjim medicinskim spoznajama o djelotvornosti medicinskog kanabisa (16). Sve više pravnih pitanja vezanih za konoplju se postavljalo tijekom 20. stoljeća pa su tako 1961. godine Ujedinjeni narodi donijeli konvenciju o opojnim drogama, gdje su psihoaktivne supstance bile razvrstane u 4 skupine od kojih je četvrta skupina bila najstrože regulirana (15). Ljeto 2015. je bilo prekretnica u Hrvatskoj što se tiče legaliziranja medicinske marihuane u svrhe liječenja. Radna skupina Ministarstva zdravlja tada je u javnosti izašla s prijedlozima o konzumiranju medicinske marihuane, kod kojih simptoma je to opravdano te onih za koje su napravljena dovoljna klinička istraživanja. Poslije javne rasprave je petnaestog listopada 2015. godine stupio na snagu Pravilnik o mjerilima za razvrstavanje lijekova te o propisivanju i izdavanju lijekova na recept. Donošenjem ovog pravilnika Republika Hrvatska je postala je 13. zemlja u Europskoj Uniji gdje je odobreno propisivanje lijekova koji sadrže konoplju (5). Stupanjem ovog pravilnika na snagu marihuana nije dekriminalizirana već je njezina uporaba odobrena isključivo u medicinske svrhe pod preporukom liječnika specijalista, te ju može liječnik opće medicine propisati pacijentu na preporuku specijalista neponovljivim receptom isključio u terapijskoj dozi samo na 30 dana, te se lijek kupuje na teret pacijenta. Također je moguć uzgoj konoplje u Republici Hrvatskoj i njeno konzumiranje u prehrani isključivo s udjelom THC-a manjim od 0,2% (6,15).

2. CILJ RADA

Ovo je istraživanje provedeno s ciljem da se ispitaju znanja i stavovi opće populacije o samoj uporabi medicinske marihuane. Cilj je bio ispitati koliko je populacija upućena u sam način konzumacije kanabisa te njezine pozitivne učinke. Korištenjem kratkog anketnog upitnika nastojalo se ispitati opće znanje o kanabisu, na koje bolesti on ima pozitivne učinke kao i koji su sve oblici i načini konzumiranja medicinske marihuane.

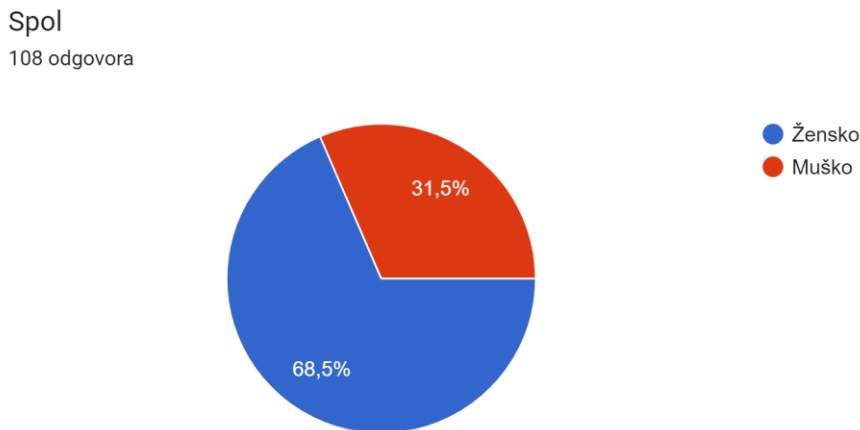
3. METODE I ISPITANICI

Anonimni anketni upitnik izrađen u Google Forms programu korišten je za prikupljanje podataka u ovom istraživačkom radu. Anketiranje ispitanika je trajalo od 28. srpnja do 10. rujna 2022. godine u anketiranju je sudjelovalo 108 ispitanika. Upitnik se sastojao od 15 pitanja, te je namijenjen svim osobama starijim od 18 godina. Svi ispitanici su u anketiranju sudjelovali dobrovoljno te su bili obaviješteni da je upitnik u potpunosti anoniman kao i da će se svi odgovori koristiti isključivo u svrhu izrade završnog rada. Anketni upitnik se nalazi u prilogu.

4. REZULTATI

U nastavku slijedi prikaz rezultata prikupljenih tokom istraživanja. Anketni upitnik koji je korišten u svrhu istraživanja sastojao se od 15 pitanja, pitanja su podijeljena u 3 skupine. Prva 4 pitanja se odnose na opće podatke o samim ispitanicima. Druga skupina pitanja ispituje opće znanje o samoj medicinskoj marihuani te se u toj skupini nalazi 7 pitanja, dok preostala 4 pitanja spadaju u treću skupinu te se tu ispituju stavovi ispitanika o uporabi medicinske marihuane.

Ovom istraživanju je pristupilo 108 ispitanika, od čega je ženskog spola njih 74 (68,5%) te muškog spola 34 (31,5%) osobe (Graf 4.1.).

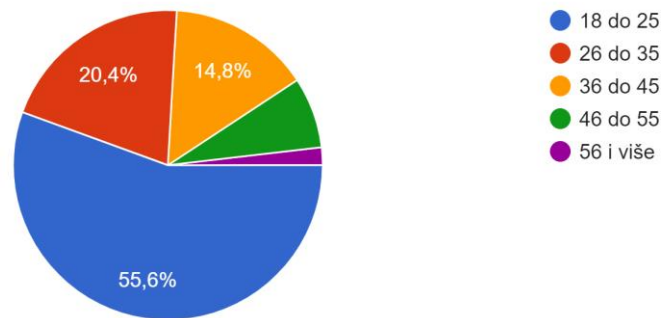

Graf 4.1. Spolna podjela ispitanika

Kod ispitivanja dobi ispitanika dob je podijeljena u 5 dobnih skupina od čega je najviše ispitanika bilo u dobnoj skupini od 18 do 25 godina njih 60 (55,6%), zatim slijedi 22 (20,4%) osobe koje spadaju u dobnu skupinu 26 do 35 godina. Kategorija 36 do 45 godina je ima 16 (14,4%) ispitanika, potom slijedi dobna skupina 46 do 55 godina s 8 (7,4%) ispitanika, te posljednja s ujedno i najmanje ispitanika je bila dobna skupina koja se odnosila na osobe starije od 56 godina u toj skupini je sudjelovalo 2 (1,9%) ispitanika (Graf 4.2.).

Dob

108 odgovora

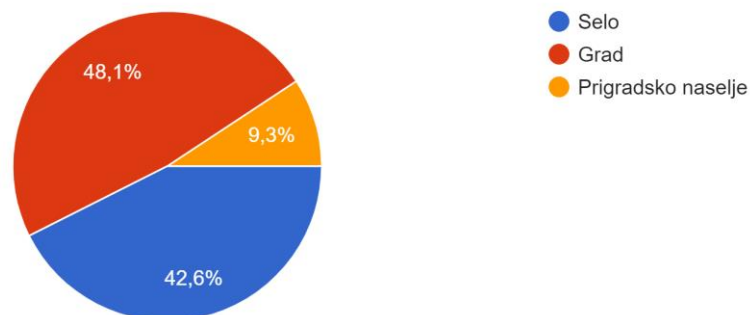

Graf 4.2. Dobna podjela ispitanika

Podjela ispitanika prema mjestu stanovanja odnosila se na kategorije selo, grad te prigradsko naselje. Najviše ispitanika živi u gradu njih 52 (48,1%), potom slijedi selo s 46 (42,6%) ispitanika, dok najmanji broj ispitanika njih 10 (9,3%) živi u prigradskom naselju (Graf 4.3.).

Mjesto stanovanja

108 odgovora

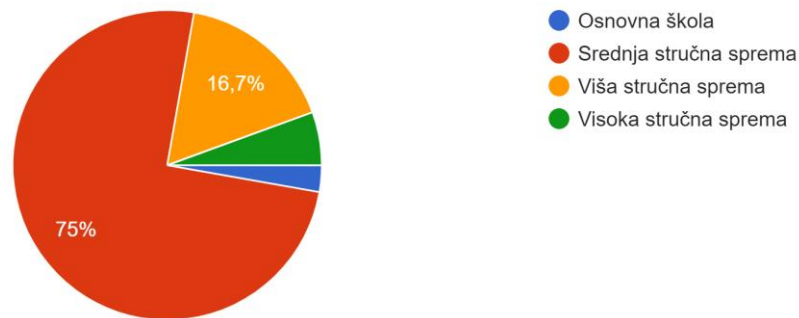

Graf 4.3. Mjesto stanovanja

Posljednje pitanje koje se odnosilo na sociodemografske podatke je bilo pitanje statusa obrazovanja od čega najveći broj ispitanika ima srednju stručnu spremu 81 (75%), potom slijedi viša stručna sprema s njih 18 (16,7%), visoku stručnu spremu ima 6(5,6%) ispitanika, a samo osnovnu stručnu spremu imaju 3 (2,8%) ispitanika (Graf 4.4.).

Status obrazovanja

108 odgovora

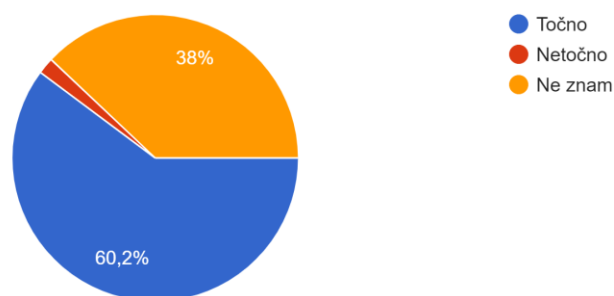

Graf 4.4. Završeni stupanj obrazovanja

Sljedeći niz pitanja se odnosi na samo znanje osoba o medicinskoj marihuani. Na pitanje „Biljka kanabis se sastoji od više od 480 spojeva, uključujući preo 100 kanabinoida od kojih je najpoznatiji THC (D9-tetrahidrokanabinol) i kanabidiol (CBD) točan odgovor je dalo 65 (60,2%), to jest odabralo je opciju točno, dok je opciju netočno odabralo samo 2 (1,9%) ispitanika. Dok 41 (38%) ispitanika se izjasnilo kako ne zna odgovor na ovo pitanje (Graf 4.5.).

Biljka kanabisa sastoji se od više od 480 spojeva, uključujući preko 100 kanabinoida, od kojih je najpoznatiji THC (D9-tetrahidrokanabinol) i kanabidiol (CBD)

108 odgovora

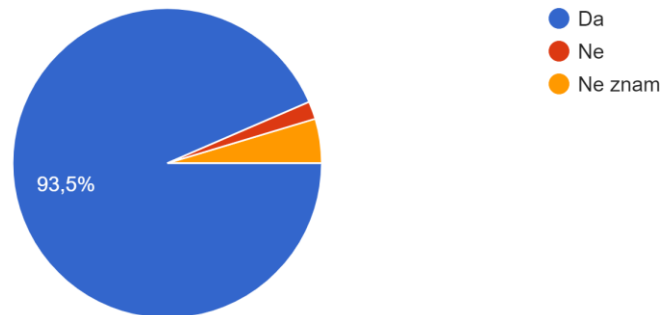

Graf 4.5. Prikaz znanja sastava medicinskog kanabisa

Na pitanje da li je moguće kanabis konzumirati u medicinske svrhe netočno je odgovorilo to jest odabralo odgovor ne 2 (1,9%) ispitanika, dok je odgovor ne znam odabralo 5 (4,6%) osoba. Na

ovo pitanje je točno odgovorilo 101 (93,5%) ispitanika, što znači da su odabrali odgovor da (Graf 4.6.).

Da li se marihuana može konzumirati u medicinske svrhe?
108 odgovora

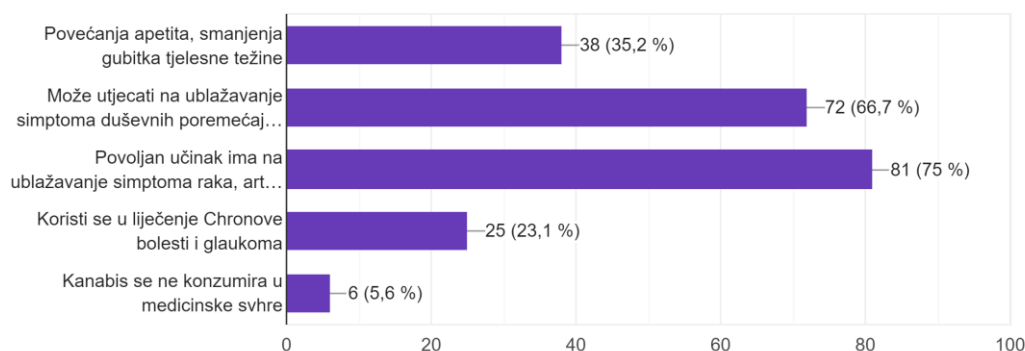

Graf 4.6. Konzumacija kanabisa u medicinske svrhe

„Konzumacija kanabisa u medicinske svrhe može imati utjecaj na:“ - oblik je pitanja, gdje je moguće odabrati istovremeno više odgovora, sve navedene opcije se doista odnose na to kako konzumacija medicinske marihuane ima pozitivan učinak na određenu bolest. Mogućnost odgovora da konzumacija marihuane povećava apetit te smanjuje gubitak tjelesne težine odabralo je 38 (25,%) ispitanika, dok je ponuđenu drugu tvrdnju da ima utjecaj na ublažavanje simptoma Alzheimerove bolesti, epilepsije i duševnih poremećaja odgovorilo 72 (66,7%) osoba. Čak 81 (75%) ispitanika je odabralo opciju da medicinski kanabis ima pozitivan učinak kod ublažavanja simptoma raka, astme i artritisa, informaciju da se koristi u liječenju glaukoma i Chronove bolesti je znalo 25 (23,1%) ispitanih osoba, a najmanje njih 6 (5,6%) je odabralo tvrdnju da nije moguće konzumirati marihuanu u medicinske svrhe (Graf 4.7.).

Konsumacija kanabisa u medicinske svrhe može imati utjecaj na:

108 odgovora

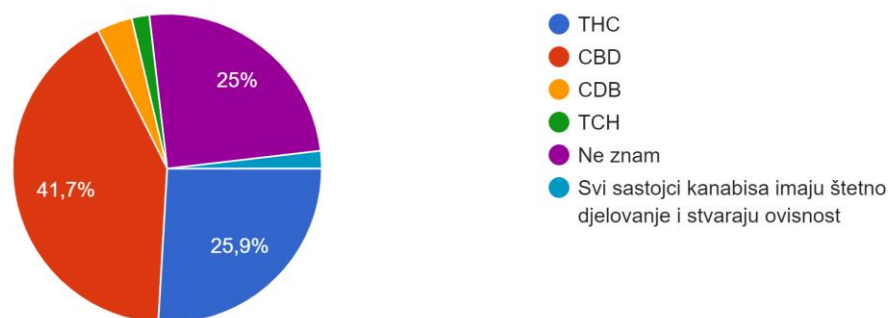

Graf 4.7. Postojanje utjecaja kanabisa na određene bolesti

Sastojak medicinskog kanabisa koji nema otrovno djelovanje te ne izaziva ovisnost je CBD taj podatak je znalo 45 (41,7%) ispitanika, njih 28 (25,9%) je izabralo THC kao točan odgovor dok je 4 (3,7%) ispitanice osobe odabralo CDB. TCH je smatralo točnim odgovorom 2 (1,9%), da svi sastojci koji se nalaze u kanabisu stvaraju ovisnost i imaju štetno djelovanje misli 2 (1,9%) ispitanika. 27 (25%) ispitanih osoba se izjasnilo kako ne zna odgovor na postavljeno pitanje (Graf 4.8.).

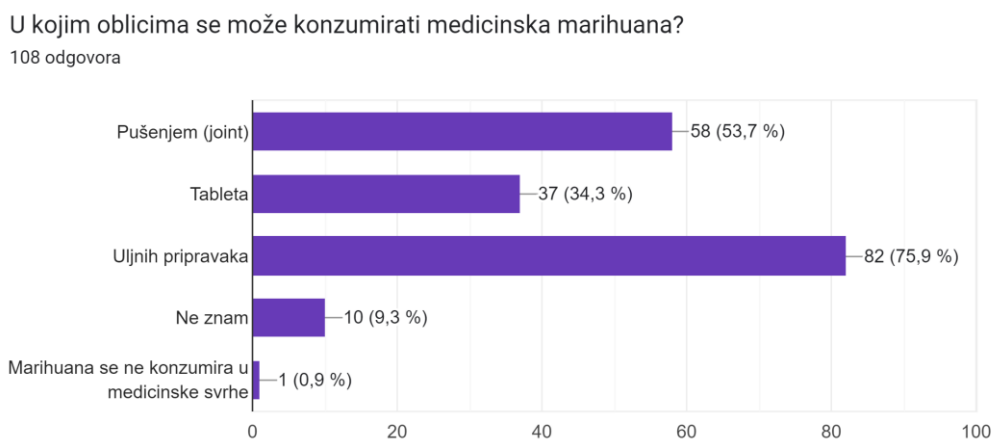
Kako se naziva sastojak biljke kanabisa koji nema otrovno djelovanje niti izaziva ovisnost?

108 odgovora

Graf 4.8. Sastojak kanabisa koji ne izaziva ovisnost

Konзумiranje medicinskog kanabisa je moguće na više različitih načina, tako ovo pitanje ima mogućnost višestrukog izbora odgovora, točni odgovori su da je konzumiranje u medicinske svrhe moguće pušenjem što je odabralo 58 (53,7%), pijenjem tableta 37 (34,3%) te konzumiranjem uljnih pripravaka 82(75,9%). Ispitanika koji su se izjasnili da ne znaju odgovor na ovo pitanje je bilo 10 (9,3%), a 1 (0,9%) se izjasnilo da konzumiranje marihuane u medicinske svrhe nije moguće (Graf 4.9.).

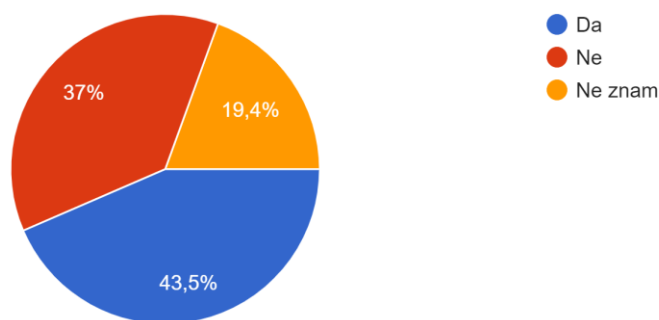

Graf 4.9. Mogući načini konzumiranja medicinske marihuane

Pitanje „Da li je u Hrvatskoj dozvoljena konzumacija kanabisa u svrhu liječenja“ točno je odgovorilo s odabirom tvrdnje „da“ 47 (43,5%) ispitanih osoba, dok je tvrdnju „ne“ izabralo njih 40 (37%), a njih 21 (19,4%) je odabralo tvrdnju „ne znam“ (Graf 4.10.).

Da li je u Hrvatskoj dozvoljena konzumacija kanabisa u svrhu liječenja?

108 odgovora

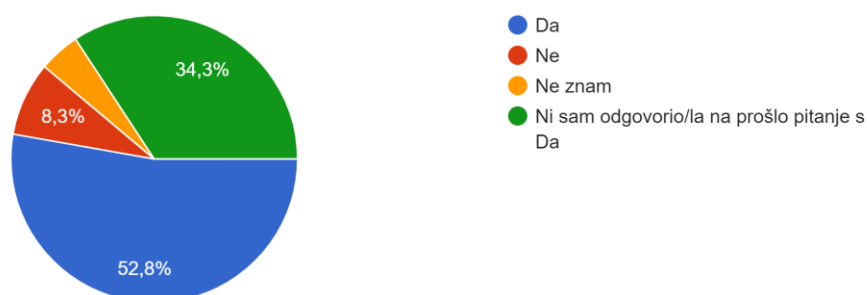

Graf 4.10. Da li je dozvoljena konzumacija kanabisa u medicinske svrhe u Hrvatskoj

Ispitanicima koji su na prošlo pitanje odgovorili sa „da“ je postavljeno pitanje „smatraju li da konzumacija kanabisa u medicinske svrhe mora biti odobrena/propisana od strane liječnika za posebno određene dijagnoze?“. Na postavljeno pitanje odabirom odgovora da je točno odgovorilo 57 (52,8%) ispitanika, odgovor ne je izabralo njih 9 (8,3%), dok je njih 5 (4,6%) odgovorilo s ne znam. Ispitanika 37 (34,3%) se izjasnilo kako na prošlo pitanje nisu odgovorili s da (Graf 4.11.)

U koliko je odgovor Da na prošlo pitanje. Smatrate li da konzumacija mora biti odobrena/propisana od strane liječnika za posebno određene dijagnoze?

108 odgovora

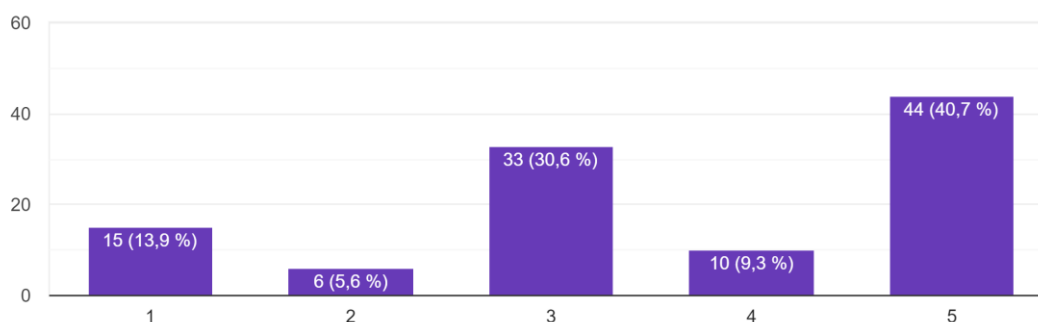

Graf 4.11. Posebna odobrenja za konzumaciju kanabisa u medicinske svrhe

Naredna 4 pitanja nastoje ispitati mišljenja i stavove ispitanika o konzumiranju marihuane u medicinske svrhe. Pitanja su sastavljena tako da je svaki ispitanik na lenti mora odabrati jedan broj od 1 do 5 gdje brojka 1 predstavlja najmanje slaganje s navedenom tvrdnjom a brojka 5 da se u potpunosti slažu s navedenom tvrdnjom. Sljedeće pitanje je glasilo da bi se marihuanu trebalo legalizirati u Republici Hrvatskoj najviše ispitanika se u potpunosti slaže s ovom tvrdnjom njih 44 (40,7%), nakon toga njih 33 (30,6%) se niti slaže niti ne slaže s ovom tvrdnjom, dok je u potpunosti protiv 15 (13,9%) ispitanih osoba. Potom slijedi 10 (9,3%) ispitanika koji se slažu s ovom tvrdnjom no ne u potpunosti, a najmanje ispitanika je protiv ove tvrdnje njih 6 (5,6%). (Graf 4.12.).

Marihuanu bi trebalo legalizirati u Republici Hrvatskoj?

108 odgovora

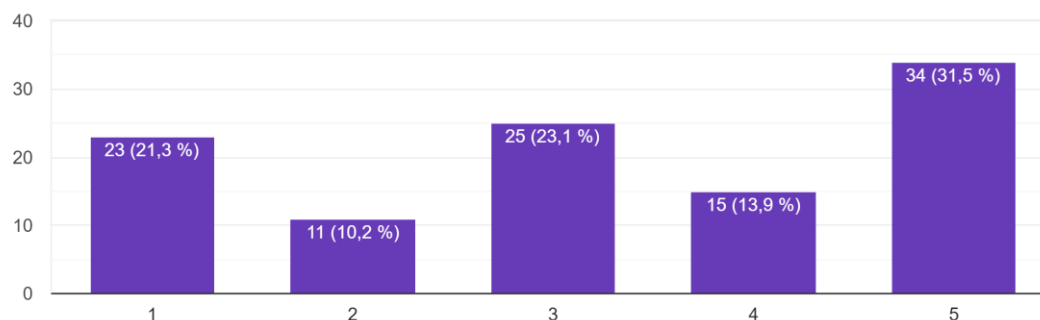

Graf 4.12. Legalizacija marihuane u Republici Hrvatskoj

Tvrdnja koja glasi „Ukoliko bi se marihuana legalizira u RH povećao bi se broj ovisnika.“ najviše osoba se složilo u potpunosti s njom njih 34 (31,5%), zatim je bilo 25 (23,1%) je bilo neutralno, dok je potpuno neslaganje izjasnilo 23 (21,3%) ispitanih osoba. Nakon toga slijedi djelomično slaganje s ovom tvrdnjom kod 15 (13,9%) ispitanika te najmanji broj ispitanika 11 (10,2%) se djelomično ne slaže s navedenom tvrdnjom (Graf 4.13.).

Ukoliko bi se marihuana legalizira u RH povećao bi se broj ovisnika

108 odgovora

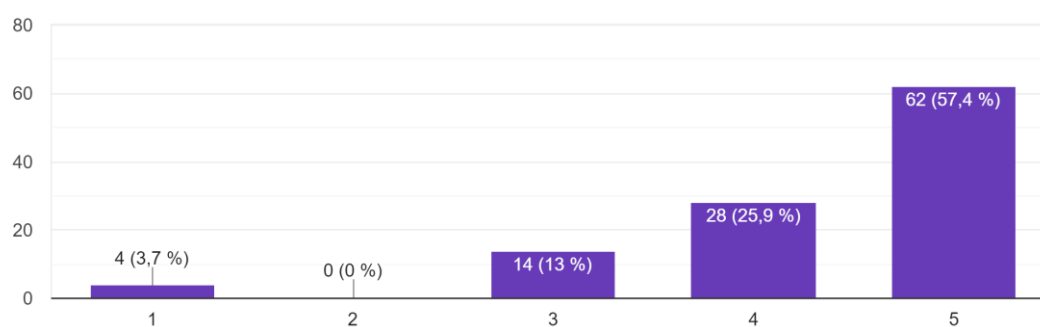

Graf 4.13. Legalizacijom marihuane u RH bi se povećao broj ovisnika

„Marihuana je jako dostupna mladima na ilegalnom tržištu“ je tvrdnja kod koje je najveći broj ispitanih osoba istakao potpuno slaganje 62 (57,4%), zatim je slijedilo djelomično slaganje s 28 (25,9%), nakon toga neutralno mišljenje koje je odabralo 14 (13%) ispitanika. Najmanji broj ispitanika je izabrao potpuno neslaganje s ovom izjavom njih 4 (3,7) dok ni jedna osoba nije izabrala djelomično neslaganje s navedenom tvrdnjom (Graf 4.14.).

Marihuana je jako dostupna mladima na ilegalnom tržištu

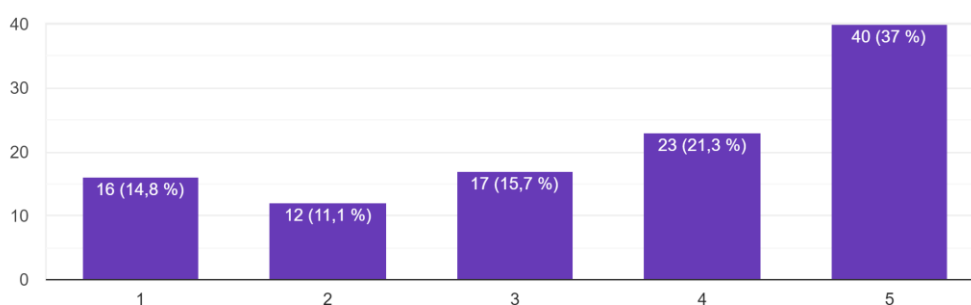
108 odgovora

Graf 4.14. Dostupnost marihuane mladima na ilegalnom tržištu

Posljednja tvrdnja je glasila „Legalizacija marihuane u medicinske svrhe bi mogla pogodovati zlouporabi marihuane u svrhu zadovoljavanja ovisnosti.“ Najmanji broj ispitanika 12 (11,1%) kod ove tvrdnje se izjasnio djelomičnim slaganje, potom se potpunim neslaganjem izjasnilo njih 16 (14,8%), s niti slaganjem niti s ne slaganjem se izjasnilo 17 (15,7%) ispitanika. Djelomično slaganje je izabralo 23 (21,3%), dok najveći broj 40 (37%) ispitanika se u potpunosti slaže s tvrdnjom da bi legalizacijom došlo do zlouporabe marihuane u svrhu zadovoljavanja ovisnosti (Graf 4.15.).

Legalizacija marihuane u medicinske svrhe bi mogla pogodovati zlouporabi marihuane u svrhu zadovoljavanje ovisnosti.
108 odgovora

Graf 4.15. Legalizacija marihuane bi bila korisna u svrhu zlouporabe

5. RASPRAVA

Ovo istraživanje provedeno je anonimnim anketnim upitnikom korištenjem internetske aplikacije Google forms. U istraživanju su sudjelovale sve osobe starije od 18 godina, te broj ispitanika u ovom istraživanju je zadovoljavajući (N=108). Istraživanje je rađeno tako da se ispitalo stavovi i znanje ispitanika o uporabi marihuane u medicinske svrhe. Govoreći o podjeli ispitanika prema spolu više je bilo žena njih 74 (68,5%) dok je muškaraca bilo 34 (31,5%). Najveći broj ispitanika je pripadao dobnoj skupini 18 do 25 godina (55,6%), potom je slijedila dobna skupina u rasponu godina od 26 do 35 njih (20,4%), nakon njih dobna skupina od 36 do 45 godina (14,8%), potom slijede ispitanici u rasponu godina 46 do 55 (7,4%), dok je najstarija životna dob stariji od 56 najmanje zastupljena s (1,9%). Što ukazuje da je najmlađa populacija najviše zainteresirana bila za sudjelovanje u istraživanju. Kada je riječ o mjestu stanovanja, najviše je zastupljen grad (48,1%) ispitanika, potom slijedi selo (42,6%) dok je najmanje ispitanika (9,3%) iz prigradskog naselja. Kod statusa obrazovanja najveći broj ispitanika (N=81) ima završenu srednju školu, zatim slijede ispitanici sa završenom višom stručnom spremom (N=18), nakon više stručne sprema slijedi visoka stručna sprema s (N=6) te njih najmanje (N=3) ima završenu samo osnovnu školu.

Niz odgovora koji slijedi je opće znanje ispitanika o samoj konoplji, njezinoj mogućnosti upotrebe u medicinske svrhe, načinima konzumacije i indikacijama kod kojih konoplja ima povoljan učinak na zdravlje. Cjelokupno istraživanje je ukazalo da je kod svakog pitanja točno odgovorio najveći broj ispitanika, dok je netočne odgovore davalo manjih broj ispitanika. Na tvrdnju da biljka kanabis sadrži više od 480 spojeva, uključujući preko 100 kanabinoida, od kojih su poznatiji THC i CBD, više od pola (60,2%) ih je odgovorilo točno izabравši tvrdnju da, potom slijede ispitanici (38%) koji su se izjasnili kako ne znaju odgovor na pitanje, te njih (1,9%) smatra ovu tvrdnju netočnom. Najveći broj ispitanika (N=101, 93,5%) je znao da je moguće konzumiranje marihuane u medicinske svrhe dok njih (N=5, 4,6%) ne zna ovaj podatak, a (N=2, 1,9%) smatra da konzumiranje konoplje u medicinske svrhe nije moguće. Stručnjaci navode kako marihuana ima pozitivna djelovanja na ublažavanje simptoma ili usporavanje tijeka bolesti u sljedećim stanjima; povećanje apetita, smanjenje gubitka tjelesne težine (35,2%, N=38), ublažava simptome duševnih poremećaja, Alzheimerove bolesti te epilepsije (66,7%, N=72), također ima povoljan učinak na ublažavanje simptoma artritisa, raka i astme (75%, N=81) i kao posljednja tvrdnja koristi se u liječenju glaukoma i Chronove bolesti (23,1%, N=25), te postoje

ispitanici (5,6%, N=6) koji smatraju da konzumacija kanabisa nije moguća u medicinske svrhe. Kod svih gore navedenih stanja i bolesti postoji pozitivan učinak djelovanja kanabisa. Istraživanja provedena nad medicinskom marihuanom navode CBD kao sastojak konoplje koji ne stvara ovisnost te nema otrovno djelovanje na organizam ovaj podatak je znalo (N=45) ispitanika, dok su neotrovnim i sastojkom koji ne stvara ovisnost (N=25) ispitanika naveli THC, kako ne znaju odgovor na ovo pitanje se izjasnilo (N=27) ispitanika, CBD je odabralo njih (N=4), dok je TCH izabralo (N=2). Da svi sastojci kanabisa imaju štetno djelovanje smatra (N=2) ispitanika. Kod pitanja, u kojim se sve oblicima može konzumirati marihuana, najveći broj ispitanika (N=82) je odabrao način konzumiranja kroz uljne pripravke, potom slijedi (N=58) pušenjem, zatim konzumiranjem tableta (N=37). Čak (N=10) ispitanika ne zna na koje se načine može konzumirati medicinska marihuana, a samo (N=1) smatra da se marihuanu ne može konzumirati u medicinske svrhe. Kod ove tvrdnje točni su odgovori da je moguća konzumacija pušenjem, pijenjem tableta i korištenjem raznih uljnih pripravaka. Postavljanjem pitanja je li konzumacija marihuane u medicinske svrhe u Republici Hrvatskoj dozvoljena dolazimo na relativno podijeljena mišljenja njih (43,5%) je točno odgovorilo da je dozvoljena konzumacija, dok (37%) ispitanika smatra da nije dozvoljena i (19,4%) ne zna ovaj podatak. Slijedi pitanje koje se nadovezuje na prethodno samo za ispitanike koji su odgovorili na pitanje odgovorom da. Pitanje je bilo smatraju li da konzumiranje konoplje u medicinske svrhe regulirano od strane liječnika posebnim indikacijama. Točan odgovor da je posebno regulirano je odabralo (52,8%), potom su slijedili ispitanici koji nisu odgovorili s da na prošlo pitanje njih (34,3%), zatim slijede ispitanici koji smatraju da nema posebne regulative njih (8,3%) i najmanje njih je odabralo odgovor ne znam (4,6%) ispitanika. Točno je to da je 15. listopada 2015. godine u Republici Hrvatskoj stupio na snagu zakon koji odobrava konzumiranje kanabisa u medicinske svrhe, no isključivo uz preporuku liječnika specijaliste koja se daje liječniku opće medicine te on neponovljivim receptom na 30 dana propisuje tom pacijentu određeni lijek ili neki drugi mogući način konzumacije ovisno o pacijentovom stanju.

Pitanja koja slijede ispituju stavove i mišljenja ispitanika pa tako najviše ispitanika smatra da bi bilo potrebno legalizirati marihuanu u Republici Hrvatskoj njih (N=44), dok je njih (N=33) neutralnog mišljenja, a (N=15) smatra da nema potrebe za legaliziranjem marihuane, djelomično slaganje ima (N=10) ispitanika dok je djelomičnog neslaganja (N=6) ispitanika. Legaliziranjem marihuane bi se povećao broj ovisnika u republici Hrvatskoj smatra potpuno točnom tvrdnjom najveći broj ispitanika (N=34), potom je neutralnog mišljenja njih (N=25), zatim slijede oni koji

ovu tvrdnju smatraju netočnom njih (N=23), na sljedećem mjestu se nalaze ispitanici s djelomično podupirućim stavom (N=15) te posljednje mjesto zauzimaju ispitanici (N=11) koji ovu tvrdnju smatraju djelomično neistinitom. Zapanjujuće rezultate je dobilo pitanje da li je marihuana jako dostupna mladima na ilegalnom tržištu najviše odgovora je bilo da se u potpunosti slažu (57,4%), potom slijede oni koji se djelomično slažu (25,9%), ispitanika s neutralnim stavom je bilo (13%), potom slijede oni koji se uopće ne slažu s tom činjenicom njih (3,7%) dok ispitanika koji se djelomično ne slažu s ovom tvrdnjom nije bilo. Posljednje pitanje u anketnom upitniku se odnosilo na to je li će legalizacija marihuane pogodovati zlouporabi u svrhu zadovoljavanja ovisnosti što potpuno točnom tvrdnjom smatra najveći broj ispitanika (37%), potom slijede oni koji se djelomično slažu (21,3%), dok je (15,7%) ispitanika neutralnog mišljenja, njih (14,8%) smatra ovu tvrdnju potpuno netočnom, te najmanje njih (11,1%) djelomično netočnom smatra ovaj podatak.

Rezultati ovog istraživanja su relativno dobra jer većina ispitanika zapravo zna točne odgovore na postavljena pitanja. No i dalje jako malo njih zapravo zna neke podatke o samom medicinskom kanabisu te njegovim indikacijama za korištenje, načinima primjene te i samoj zakonskoj regulativi medicinske marihuane u Republici Hrvatskoj. Za stavove i mišljenja bi se moglo reći da su relativno podijeljena kad je riječ o samoj legalizaciji u državi i o tome da li bi se povećao broj ovisnika njenom legalizacijom. Dok je većina njih stavila da je marihuana jako dostupna na ilegalnom tržištu mladima te da bi legalizacijom marihuane došlo do njene zlouporabe u svrhu zadovoljavanja ovisnosti.

Postoji slično istraživanje (17) provedeno među srednjoškolcima Osječko-baranjske županije i Splitsko-dalmatinske. Istraživanje je rađeno na temu znanja, stavova i učestalosti konzumacije psihoaktivnih tvari u srednjoškolskoj populaciji. Istraživanjem nisu uočene velike razlike u konzumiranju supstanci, te je učeno da su konzumenti blažih supstancija blažeg stava prema drogama od onih koji ne konzumiraju nikakve supstance (17).

6. ZAKLJUČAK

Medicinska marihuana u Republici Hrvatskoj je legalizirana u medicinske svrhe od 15. listopada 2015. što je Hrvatsku svrstalo u trinaestu zemlju članicu Europske Unije koja ima dozvoljeno liječenje uporabom marihuane. Legalizacijom su postavljeni uvjeti da osoba koja bi se liječila konopljom mora dobiti preporuku od liječnika specijaliste kao što je pedijatar, onkolog, neurolog, psihijatar ili psiholog. Dobivenu preporuku nosi odabranom liječniku medicine koji prepisuje na osnovu nje način primjene, te određeni lijek jednokratnim receptom u trajanju od 30 dana na teret samog pacijenta. Da bi se preporuka dobila to jest da bi bilo moguće legalno liječenje pacijent bi trebao zadovoljavati određene uvijete kao što su indikacije, samo stanje pacijenta i njegova dob. Indikacije koje pacijent ima da bi zadovoljio uvijete su neki oblici karcinoma, jake bolove, bolest multipla skleroza, epilepsija, glaukom. S vremenom je dolazilo do proširivanja samih indikacija uporabe konoplje. Kako su vršena daljnja istraživanja djelovanja kanabisa na zdravlje. Otkriveno je da, osim gore navedenih, kanabis ima pozitivan učinak u bolestima smanjena apetita, gubitka tjelesne težine, osoba koje boluju od anoreksije, artritisa, također svoj pozitivan učinak je pokazao i u terapiji depresivnih osoba. Istraživanjem je dokazano da su znanja relativno dobra o samoj medicinskoj marihuani no i dalje bi ljude trebalo informirati i učiti o njezinom učinku, također stavovi su im relativno loše postavljeni jer se kanabis smatra i dalje drogom, koja je lako dostupna svima i kada bi se ona legalizirala u potpunosti bi došlo do njene zlouporabe i povećanja ovisnika. Na tržištu su trenutno dostupna tri lijeka koja u sebi sadrže djelatne tvari kanabisa to jest THC, od čega jedan lijek sadrži sintetski proizveden THC, a druga dva pravi THC-e iz same biljke. Razine THC-a u lijekovima su strogo određene te njihove maksimalne dnevne doze su također određene prema smjernica za liječenje. Postojanje podataka iz davne prošlosti ukazuje na to da su davne civilizacije marihuanu koristile u liječenjima raznih bolesti, u Kini su je tako koristili kao anestetik prilikom nekih operacija, osim za liječenje marihuana im je služila u prehrani, izradi odjeće te u samoj industrijskoj proizvodnji. Danas je u Hrvatskoj dozvoljena proizvodnja konoplje koja ima razinu THC-a manju od 0,2% svaka biljka koja sadrži veću razinu se smatra psihoaktivnom drogom te se njena uporaba u bilo koju svrhu zabranjuje. Marihuana je svoju djelotvornost i pokazala u liječenju Alzheimerove bolesti tako što usporava propadanje mozga te samim tim usporava i razvoj bolesti, u stanjima kod osoba koje boluju od mišićne spastičnosti ona dovodi do opuštanja mišića, smanjenja grčeva i relaksacije mišića. Konzumiranje marihuane moguće je na više različitih načina pušenjem, konzumiranje raznih uljnih pripravaka, čajeva, tableta i u samoj

prehrani. Najbrže djelovanje postiže se pušenjem konoplje ili inhalacijama jer tada najbrže dospjeva u krvotok te i samim tim izaziva najbolji učinak, ali jednako djelotvorni su i ostali načini konzumacije samo kod njih početak djelovanja se kasnije javlja nego kod konzumacijom pušenjem. Istraživanje je dokazalo da je velik broj ispitanika upućen u postajanje medicinske marihuane njezinu uporabu i to da je legalizirana, no i dalje ta znanja nisu sasvim dovoljna jer bi trebalo više informirati ljude na veliku većinu pitanja je manji broj od pola ispitanika odgovorio točno, i dalje je većina bila točno odgovorena. Stava su da legalizacijom marihuane bi došlo do širenja broja ovisnika, a samim tim i zlouporabe u svrhu zadovoljavanja svojih ovisnosti. Također stav ispitanika je i taj da je vrlo dostupna mladima na ilegalnom tržištu.

7. LITERATURA

1. Valković F. Korištenje konoplje u medicinske svrhe (diplomski rad). Rijeka: Medicinski fakultet; 2022. (02. 09. 2022.)
2. Duraković D. Medicinska marihuana. Jahr: Europski časopis za bioetiku, Vol. 7 No. 2, 2016. Dostupno na: <https://hrcak.srce.hr/173089> (01. 09. 2022.)
3. Tomašić Paić A. Svojstva kanabinoidnih receptora ljekovite biljke Cannabis sativa. Medicinski vjesnik, Vol. 44 No. (1-4), 2012. Dostupno na: <https://hrcak.srce.hr/187829> (25. 08. 2022.)
4. Sitar I. Stavovi onkoloških bolesnika prema upotrebi medicinske marihuane (završni rad). Varaždin: Sveučilište Sjever; 2019. (02. 09. 2022.)
5. Jovanović I. Korištenje kanabisa (Cannabis sativa l.) i njegov potencijal u budućnosti (završni rad). Split: Sveučilište u Splitu; 2020. (04. 09. 2022.)
6. Markus Klarić M. Marihuana – zlouporaba u medicinska uporaba. Journal off Applied Health Sciences = Časopis za primjene zdravstvene znanosti, Vol. 6 No. 1, 2020. Dostupno na: <https://hrcak.srce.hr/235113> (04. 09. 2022.)
7. Lončarić . Katušin M, Arbanas D, Žilić A, Jančić J. Kanabis u liječenju karcinomske boli. Acta medica Croatica: Časopis Akademije medicinskih znanosti Hrvatske, Vol. 73 No. Supplement 1, 2019. Dostupno na: <https://hrcak.srce.hr/224659> (02. 09. 2022.)
8. Kunac A. Kanabis i rizik od shizofrenije (diplomski rad). Zagreb: Sveučilište u Zagrebu; 2020. (28. 08. 2022.)
9. Kudumija Slijepčević M, Puharić Z i Salaj T. Ovisnosti: udžbenik za zdravstvene studije [Elektronička knjiga]. Bjelovar: Veleučilište u Bjelovaru; 2018. Dostupno na: <https://vub.hr/ovisnosti-udzbenik-za-studij-sestrinstva/> (29. 08. 2022.)
10. Gazdek D. Marihuana u medicinske svrhe – javnozdravstveni aspekt. Liječnički vjesnik, Vol. 136 No. 7.8, 2014. Dostupno na: <https://hrcak.srce.hr/172615> (31. 08. 2022.)

11. Milardović A, Brgodac E, Verbić A, Palčevski G. Komplementarne i alternativne metode liječenja upalnih bolesti crijeva u djeca. *Medicina*, Vol. 52. No. 4, 2016. Dostupno na: <https://hrcak.srce.hr/168378> (31. 08. 2022.)
12. Batori M, Žerovnik A, Barać K, Babić D. Pozitivni učinci kanabisa na zdravlje. *Zdravstveni glasnik*, Vol. 4 No. 2, 2018. Dostupno na: <https://hrcak.srce.hr/257230> (01. 09. 2022.)
13. Ramić L. Reguliranje proizvoda medicinske konoplje (diplomski rad). Split: Sveučilište u Splitu; 2021. (01. 09. 2022.)
14. Keller I. Ljekovita svojstva tri podvrste biljaka roda Cannabis (diplomski rad). Osijek: Poljoprivredni fakultet u Osijeku; 2015. (01. 09. 2022.)
15. Vlašić H. Dokazivanje THC-a u medicinskim pripravcima i u biološkim uzorcima (diplomski rad). Split: Sveučilište u Splitu; 2017. (04. 09. 2022.)
16. Radenović M. „Medicinska marihuana“ i kraj „federalističke revolucije“: analiza manevra na Vrhovnom sudu SAD-a u slučajevima OCBC i Raich. *Anali Hrvatskog političkog društva: časopis za politologiju*, Vol. 2 No. 1, 2005. Dostupno na: <https://hrcak.srce.hr/38296> (04. 09. 2022.)
17. Pelcl B. Znanja, stavovi i učestalost konzumacije psihoaktivnih tvari u srednjoškolskoj populaciji (diplomski rad). Osijek: Medicinski fakultet u Osijeku; 2019. (25. 09. 2022.)

8. OZNAKE I KRATICE

CBD - kanabidiol

Mg - miligram

SIDA - sindrom stečene imunodeficijencije

THC - tetrahidrokanabinol

9. SAŽETAK

Marihuana je biljka koja se od davne prošlosti koristila čak i u drevnim civilizacijama za različite namjene kao što je prehrana, izrada odjeće, industrijska primjena te u medicini. Danas se marihuana koristi u liječenju raznih bolesti kao što su karcinomi, multiple skleroze, artritis, epilepsije, Alzheimerova bolest te u liječenju raznih kroničnih bolova. Svoje mjesto je našla i u terapiji bolesnika sa smanjenom tjelesnom težinom, osoba koje imaju problema sa apetitom, te također u smanjenju intraokularnog tlaka prilikom liječenja glaukoma. Velik napredak je postignut 15. listopada. 2015. godine kada je donesen zakon u Hrvatskoj koji odobrava njeno korištenje u medicinske svrhe. Načini primjene konoplje sežu od oralne primjene do same lokalne i inhaliranje para konoplje konzumacijom jointa ili posebnih kapsula koje se pomoću raspršivača inhaliraju. Oralno se primjenjuju tablete, čajevi, uljni pripravci i putem hrane, dok se lokalno mogu primjenjivati također uljni pripravci. Podaci su prikupljeni putem anonimne ankete, koja je bila postavljena javno na društvenim mrežama. Istraživanje provedeno među općom populacijom pokazalo je znanja i stavove ispitanika o konzumaciji marihuane u medicinske svrhe. Ispitanici su dobrog znanja o tome što je medicinska marihuana te u koje je sve svrhe moguće konzumirati. Ispitanici su takvog stava da bi marihuanu bilo dobro legalizirati no međutim smatraju da kada bi se legalizirala bi došlo do povećanja broja ovisnika.

Ključne riječi: marihuana, medicinska marihuana, legalizacija, stavovi, znanja.

10. SUMMARY

Marijuana is a plant which well known and used among the ancient civilizations. It was used for numeros purposes such as nutrition, producing clothes, as well in industry and medicine. The ancient Chinese civilization used it as an anesthetic during surgical procedures. Marijuana is used nowadays for various disease, such as different carcinomas, multiple sclerosis, some types of arthritis, epilepsy, Alzheimer's disease and in reducing various chronic pains. It even found it's place in therapy of underweight patients, patients with low appetite and in lowering the intraocular pressure during the glaucoma treatment. Enormous progress was made, when Croatia declared a law on 15th October 2015, which enabled it's use for medical purposes. There are different ways of using marijuana, from oral to local, as well as using it by inhaling it's fumes. It can be done by smoking a joint or by taking special capsules, which are then being inhaled by using an atomizer. The oral way of consumption includes using different oil preparations, tablets, teas or by consuming food. The oil preparations could also be used locally. The information were collected by an anonymous survey, which was posted publicly on social media. The research was done among the general population in order to show us their general knowledge and thoughts about consuming marijuana in medical purposes. The survey respondents think that marijuana should be legalized, but they are afraid of possibly raising the number of addicts.

Keywords: marijuana, medical marijuana, legalization, attitude towards marijuana, knowledges about it.

11. PRILOZI

Prilog 1. Upitnik

1. Spol

- a) žensko
- b) muško

2. Dob

- a) 18 do 25
- b) 26 do 35
- c) 36 do 45
- d) 56 i više

3. Mjesto stanovanja

- a) selo
- b) grad
- c) prigradsko naselje

4. Status obrazovanja

- a) osnovna škola
- b) srednja stručna spremna
- c) viša stručna spremna
- d) visoka stručna sprema

5. Biljka kanabisa sastoji se od više od 480 spojeva, uključujući preko 100 kanabinoida, od kojih je najpoznatiji THC (D9-tetrahidrokanabinol) i kanabidiol (CBD)

- a) točno
- b) netočno
- c) ne znam

6. Da li se marihuana može konzumirati u medicinske svrhe?

- a) da
- b) ne
- c) ne znam

7. konzumacija kanabisa u medicinske svrhe može imati utjecaj na:

- a) povećanje apetita, smanjenja gubitka tjelesne težine
- b) može utjecati na ublažavanje simptoma društvenih poremećaja, epilepsije te Alzheimerove bolesti
- c) povoljan učinak ima na ublažavanje simptoma raka, artritisa i astme
- d) koristi se u liječenju Chronove bolesti i glaukoma
- e) kanabis se ne konzumira u medicinske svrhe

8. Kako se naziva sastojak biljke kanabisa koji nema otrovno djelovanje niti izaziva ovisnost?

- a) THC
- b) CBD
- c) CDB
- d) TCH
- e) ne znam
- f) svi sastojci kanabisa imaju štetno djelovanje i stvaraju ovisnost

9. U kojim oblicima se može konzumirati medicinska marihuana?

- a) pušenje (joint)
- b) tableta
- c) uljnih pripravaka
- d) ne znam
- e) marihuana se ne konzumira u medicinske svrhe

10. Da li je u Hrvatskoj dozvoljena konzumacija kanabisa u svrhu liječenja?

- a) da
- b) ne
- c) ne znam

11. U koliko je odgovor Da na prošlo pitanje. Smatrate li da konzumacija mora biti odobrena/propisana od strane liječnika za posebno određene dijagnoze?

- a) da
- b) ne
- c) ne znam
- d) ni sam odgovorio/la na prošlo pitanje s Da

12. Marihuanu bi trebalo legalizirati u republici Hrvatskoj?

„uopće se ne slažem“ 1 2 3 4 5 „u potpunosti se slažem“

13. Ukoliko bi se marihuana legalizirala u RH povećao bi se broj ovisnika

„uopće se ne slažem“ 1 2 3 4 5 „u potpunosti se slažem“

14. Marihuana je jako dostupna mladima na ilegalnom tržištu

„uopće se ne slažem“ 1 2 3 4 5 „u potpunosti se slažem“

15. Legalizacija marihuane u medicinske svrhe bi mogla pogodovati zlouporabi marihuane u svrhu zadovoljavanja ovisnosti.

„uopće se ne slažem“ 1 2 3 4 5 „u potpunosti se slažem“

IZJAVA O AUTORSTVU ZAVRŠNOG RADA

Pod punom odgovornošću izjavljujem da sam ovaj rad izradio/la samostalno, poštujući načela akademske čestitosti, pravila struke te pravila i norme standardnog hrvatskog jezika. Rad je moje autorsko djelo i svi su preuzeti citati i parafraze u njemu primjereno označeni.

Mjesto i datum	Ime i prezime studenta/ice	Potpis studenta/ice
U Bjelovaru, <u>29.10.2022.</u>	DANIJELA ŽIVKOVIĆ	Danije la Živković

Prema Odluci Veleučilišta u Bjelovaru, a u skladu sa Zakonom o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju, elektroničke inačice završnih radova studenata Veleučilišta u Bjelovaru bit će pohranjene i javno dostupne u internetskoj bazi Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu. Ukoliko ste suglasni da tekst Vašeg završnog rada u cijelosti bude javno objavljen, molimo Vas da to potvrdite potpisom.

Suglasnost za objavljivanje elektroničke inačice završnog rada u javno dostupnom nacionalnom repozitoriju

DANIJE LA ŽIVKOVIĆ

ime i prezime studenta/ice

Dajem suglasnost da se radi promicanja otvorenog i slobodnog pristupa znanju i informacijama cjeloviti tekst mojeg završnog rada pohrani u repozitorij Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu i time učini javno dostupnim.

Svojim potpisom potvrđujem istovjetnost tiskane i elektroničke inačice završnog rada.

U Bjelovaru, 28. 10. 2022.

Danije la Živković
Potpis studenta/ice